

Analýza evaluace programů primární prevence „Bavíš se? Bav se s námi.“

Třinec

Ve městě Třinec jsme ve školním roce 2023/2024 realizovali programy primární prevence pouze v druhém pololetí. Celkem jsme realizovali 12 programů, všechny proběhly na základních školách. Celkem jsme navštívili 6 škol a oslovili 219 dětí, viz tabulka níže.

Problematika malotřídek a programy pro první stupeň

Emoce a Online jsou jediné programy, které nabízíme již od 4. ročníku. V těchto školách je pouze první stupeň, měly tedy omezenou možnost volby tématu. Zároveň ale z rozhovorů s pedagogy vyplývá, že problematika návykových látek zde není. U mladších dětí je cítit palčivý problém bytí na internetu a pak se právě jako vhodná nabízí témata zaměřená na měkké dovednosti. V této souvislosti rozšiřujeme pro následující období naši nabídku pro první stupeň o téma vtahů.

Aktuálně máme v nabídce 6 témat:

- Hulíš? Ne*urvi si zdraví víc, než musíš.
- Bavíš se? Bav se s námi o životě online.
- Bavíš se? Bav se s námi o vztazích.
- Bavíš se? Bav se s námi. NE! Legální drogy.
- Bavíš se? Bav se s námi o tolerovaném (ne)příteli.
- Bavíš se? Bav se s námi o emocích.

Školy z této nabídky využily pouze témata legálních drog, marihuany, emocí a nástrah v online světě. Následující tabulka nám poskytuje přesnější data.

Téma	Škola	ZŠ Hnojník	ZŠ Zátokových	ZŠ Slezská	ZŠ JMZŠ	Kanada ZŠ Míru	Kaštanová
------	-------	---------------	------------------	------------	---------	-------------------	-----------

Marihuana		2x				
Emoce					1x	1x
Online	3x					
Legální drogy			3x	2x		

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, že počet preventivních programů na školách je přibližně stejný, tento počet však nebyl nastaven pouze na základě poptávky škol, ale hlavně dle možností projektu. Školy se lišily v tématech, které chtěly řešit. Školy volily pro své třídy vždy stejné téma. Také si můžeme všimnout, že témata týkající se návykových látek, školy volí spíše pro starší ročníky, lze tedy tomu nadále přizpůsobit program.

Hulíš? Ne*urvi si zdraví víc než musíš.

Tento program proběhl pouze na ZŠ Zátokových, dvakrát v 7. třídě a zúčastnilo se jej celkem 28 dětí.

Průměrné hodnocení celkového programu od žáků se pohybuje na známce 1,7, kdy se všechny známky pohybovaly mezi 1 až 3, a tedy nedošlo k žádné velké odchylce. Stejně známky padaly i u dalšího, detailnějšího zhodnocení s výjimkou otázky na délku programu.

Pro lepší orientaci slouží následující tabulka:

Oblast programu	Známka
Použité pomůcky	1,6
Lektoři programu	1,3
Délka programu*	2,5
Předané informace	1,5

Zapojení do programu	1,7
Vedení programu	1,3

*1-moc krátký – 5-moc dlouhý

Bavíš se? Bav se s námi o emocích.

Tento program proběhl na školách, kde je pouze první stupeň. Konkrétně se jednalo o ZŠ Míru a ZŠ Kaštanová. Jedná se o tzv. malotřídky a docházelo zde ke sloučení tříd, kdy zde byly vždy spojené 4. + 5. ročníky. Na ZŠ Kaštanová bylo 34 dětí a na ZŠ Míru bylo 13 dětí. Evaluaci nám však vyplnilo pouze 19 dětí, informace o hodnocení tedy nejsou úplně přesné.

Průměrné hodnocení celkového programu od žáků se pohybuje na známce 1,7, kdy se všechny známky pohybovaly mezi 1 až 3, pouze v jednom případě byla známka 5. Podrobnější analýzou jsme zjistili, že se jednalo o žáka ze ZŠ Kaštanová, kde program probíhal ve skupině 34 dětí, což bylo náročné pro lektory i žáky. Docházelo zde k výraznému vyrušování ze strany žáků a tento konkrétní žák v evaluaci uvedl, že program byl pro něj příliš dlouhý, z přednášky si nic neodnáší a nic jej na ni nezaujalo. Jedná se však o jediného takto negativně hodnotícího žáka z celkových 19, kteří evaluaci vyplnili. Lektorský tým navíc po besedě pedagogům reflektoval, jak náročné je probírat s dětmi téma emocí v tak velké skupině dětí, navíc dětí v problematickém věku, kdy je ještě stále jejich přirozeností testování hranic a porušování pravidel. Podobné známky padaly i u dalšího, detailnějšího zhodnocení s výjimkou otázky na délku programu.

Pro lepší orientaci slouží následující tabulka:

Oblast programu	Známka
Použité pomůcky/aktivity	1,7
Lektoři programu	1,5
Délka programu*	3,4

Předané informace	1,6
Zapojení do programu	1,9
Vedení programu	1,5

*1-moc krátký – 5-moc dlouhý

Bavíš se? Bav se s námi. NE!legální drogy.

Tento program proběhl celkem 5x. 3x náš lektorský tým zavítal do ZŠ Slezská a 2x do Jubilejní Masarykovy ZŠ.

Celkem tento program absolvovalo 98 dětí. Evaluaci vyplnilo celkem 70 dětí, níže uvedené informace jsou tedy z tohoto důvodu lehce zkreslené.

Průměrné hodnocení celkového programu od žáků se pohybuje na známce 1,5, kdy se všechny známky pohybovaly mezi 1 až 3, v jednom případě byla známka 5 a v jednom případě to byla známka 4. Až na tyto dva případy se nejednalo o velké odchylky v hodnocení a podobné známky padaly i u dalšího, detailnějšího zhodnocení s výjimkou otázky na délku programu.

Pro lepší orientaci slouží následující tabulka:

Oblast programu	Známka
Použité pomůcky/aktivity	1,5
Lektoři programu	1,3
Délka programu*	2,3
Předané informace	1,5
Zapojení do programu	1,5
Vedení programu	1,3

*1-moc krátký – 5-moc dlouhý

Bavíš se? Bav se s námi o životě online.

Tento program proběhl celkem 3x. Všechny tři programy byly realizovány v ZŠ v Hnojníku. Program proběhl jednou ve 4. třídě a 2krát v 5. třídě. Celkem tento program absolvovalo 47 dětí. Evaluaci vyplnilo celkem 40 dětí.

Průměrné hodnocení celkového programu od žáků se pohybuje na známce 1,5, kdy se všechny známky pohybovaly mezi 1 až 2, pouze ve třech případech to byla známka 3. V hodnocení tedy nevidíme velké odchylky a podobné známky padaly i u dalšího, detailnějšího zhodnocení s výjimkou otázky na délku programu.

Pro lepší orientaci slouží následující tabulka:

Hodnocení celkové

Oblast programu	Známka
Použité pomůcky/aktivity	1,7
Lektoři programu	1,5
Délka programu*	2,5
Předané informace	1,6
Zapojení do programu	1,6
Vedení programu	1,7

*1-moc krátký – 5-moc dlouhý

Interpretace dat

Preventivní programy jako celek jsou průměrně hodnoceny známkou 1,6. Nejpříznivější slovní ohlasy v evaluaci čteme u programu Ne! Legální drogy. Tento program byl realizován v 8. a 9. třídách a téma pro ně bylo aktuální. Lektori již na místě při závěrečném hodnocení od žáků slyšeli pozitivní zpětnou vazbu, kdy nejvíce byla vyzdvihována odlišnost programu od jiných, dříve ve škole realizovaných. Žáky oslovila pohodová atmosféra v průběhu programu, otevřenost a interaktivní vedení.

Použité pomůcky/aktivity byly průměrně hodnoceny známkou 1,6, přičemž nejlépe hodnoceny byly opět u programu Ne! Legální drogy. Žáci si v evaluačních dotaznících pochvalovali zejména vhodně zvolenou aktivitu „Jedeme na piknik“ a kvízy, v průběhu kterých jim byly předávány potřebné informace k dané problematice.

V oblasti předaných informací se jedná o průměrné hodnocení známkou 1,6. Z vyplněných evaluačních dotazníků nelze jednoznačně říci, který program byl hodnocen nejlépe, a který naopak nejhůř. Program o marihuaně a o legálních drogách měl průměrnou známku 1,5, zbývající dva realizované pak známku 1,6. Z uvedeného lze vyvodit, že v případě programů o marihuaně a o legálních drogách, se jedná o větší objem předávaných informací než u ostatních a nejspíš si každý žák z programu odnesl alespoň nějakou novou informaci. V případě emocí či online je program zacílen spíše na diskutování a upozorňování na rizika než na předávání tak velkého množství informací, jako u lépe hodnocených programů.

Průměrnou známkou 1,4 byli ohodnoceni lektori jako osobnosti a podobně hodnoceno bylo také vedení programu – průměrná známka 1,5. Jsou to oblasti, které spolu vzájemně souvisí. Pro žáky zde lektori vystupují v jiné roli, než jejich učitelé, navozují přátelskou atmosféru a snaží se o partnerský přístup k žákům. Toto se nejspíše nejvíce odráží na hodnocení těchto oblastí.

Oblast zapojení do programu je hodnocena průměrnou známkou 1,7. Nejlépe hodnocen je opět program o legálních drogách. Nejhorš hodnocen je program o emocích. Co se týče prvního zmíněného, tak toto hodnocení lze vysvětlit jednak tím, že se jednalo o aktuální téma žáků, kteří program absolvovali, tudíž zde byl určitý zájem o téma, dále se jednalo o žáky z 8. a 9. tříd, kteří již bez větších potíží zvládají respektování pravidel, více spolupracují a interaktivní vedení jim vyhovuje více, než pouhé sdělování informací. V případě horš hodnoceného programu o emocích je nutno přihlídnout k věkové skupině žáků. Tento program byl realizován ve 4. a 5. třídách. Děti v tomto věku, byť je pro ně téma zajímavé a atraktivní, mají problém respektovat nastavená pravidla, a ne vždy se dokážou nadchnout pro zapojení do všech aktivit.

Důležitá zpětná vazba je i ta, která hodnotí délku programu. Jak již bylo zmíněno, programy jsou vedeny interaktivně a jsou sestaveny tak, aby dokázaly žáky zaujmout, vtáhnout do dění a zároveň naplnily cíl programu. V této oblasti jsme získali průměrnou známku 2,7, což na rozdíl od výše zmíněných oblastí, kde hodnocení odpovídá známkování ve škole, znamená na stupnici 1 – moc krátký a 5 – moc dlouhý výsledek prezentující spokojenost. Program dle hodnocení má délku trvání přiměřenou.

Níže je průměr známek v tabulce.

Oblast programu	Známka
Celkové hodnocení	1,6
Použité pomůcky/aktivity	1,6
Předané informace	1,6
Lektoři programu	1,4
Vedení programu	1,5
Zapojení do programu	1,7
Délka programu	2,7

Preventivní programy ve školách mají zásadní význam pro rozvoj zdravého a bezpečného prostředí pro studenty a jejich vývoj. Jejich přínosy jsou široké (zdraví a bezpečnost, prevence rizikového chování, vzdělávání, podpora duševního zdraví, rozvoj sociálních kompetencí, porozumění sobě samému i ostatním, práce s motivací, prevence násilí a šikany apod.), což má dlouhodobý pozitivní dopad na jejich životy a společnost jako celek. Tým lektorů neustále pracuje na aktuálnosti přednášených témat ve školách a snaží se svým přístupem žáky motivovat k aktivnímu přístupu v jejich průběhu, čímž zajišťují, že si žáci z takto vedených programů odnášejí co nejvíce.